

Innst. S. nr. 243

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 60 (2006-2007)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet viser i proposisjonen til at Hydro og Statoil 18. desember 2006 inngikk en integrasjonsavtale om sammenslåing av Hydros petroleumsvirksomhet med Statoil. Selskapene har siden integrasjonsavtalen ble kunngjort forhandlet frem en Sammenslåingsplan.

Selskapsrettslig skjer sammenslåingen ved en utskilning (fisjon) av Hydros petroleumsvirksomhet med direkte overføring til Statoil som overtakende selskap. Hydros samlede olje- og gassvirksomhet og virksomhet innenfor vindenergi, dets aksjer i Naturkraft AS, Hydro IS Partner AS samt eierinteresser i Norsk Hydro Canada Inc. (Hydros petroleumsvirksomhet) overføres til Statoil. Statoilaksjene som skal tildeles Hydros aksjeeiere som vederlag, utstedes gjennom en kapitalforhøyelse etter allmennaksjeloven. 70 pst. av Hydros nettoverdier vil bli overført Statoil og inngå i det sammenslåtte selskapet. I henhold til Sammenslåingsplanen vil aksjeeierne i Statoil og aksjeeierne i Hydro få henholdsvis 67,3 pst. og 32,7 pst. av aksjene i det sammenslåtte selskapet.

Det redegjøres i proposisjonen for styrenes begrunnelse for sammenslåingen slik det fremgår av Sammenslåingsplanen, og for prospektutkastet som ble oversendt SEC (Securities and Exchange Commission) USA 20. mars 2007. Styrene mener kombinasjonen av selskapenes ressurser og kunnskap vil bidra til et finansielt og teknologisk solid selskap som vil bli en sterkere internasjonal aktør enn det de to selskapene er hver for seg. Statoil og Hydro ser for seg at det sam-

menstående selskapet vil ha bedre evne til å lete etter, utvikle og produsere olje og gass i teknisk krevende områder av norsk sokkel, eksempelvis i Barentshavet.

Statoil skal være det overtakende selskapet, og det foreslås at selskapets navn skal være StatoilHydro ASA. De to styrene har i Sammenslåingsplanen foreslått at selskapets forretningskontor skal være i Stavanger.

Ved å kombinere de to selskapenes internasjonale produksjons- og utviklingsportefølje vil det sammenslåtte selskapet dra nytte av en bredere global tilstedeværelse, samtidig som selskapet styrker sin posisjon i flere områder, eksempelvis i Mexicogolfen, Vest-Afrika og Nord-Afrika. Det sammenslåtte selskapet vil besitte en diversifisert portefølje av fremtidige utbyggingsprosjekter. Selskapet vil også ha mulighet til å gjennomføre flere og større lete- og utviklingsprosjekter samtidig enn selskapene har hver for seg. Styrene i Statoil og Hydro ser den geografiske spredningen av det sammenslåtte selskapets olje- og gassproduksjon som strategisk viktig for å utvikle selskapenes kombinerte reserver på mellomlang og lang sikt.

Det er i proposisjonen gitt en omtale av Statoil og av Hydro i dag. - Statoils totale olje- og gassproduksjon i 2006 var 1 135 000 fat oljeekvivalenter (o.e.) pr. dag. Selskapets mål for total produksjon i 2007 er 1 300 000 fat o.e. pr. dag basert på en gjennomsnittlig oljepris på 60 USD/fat. - Resultatet for Hydro for 2006 var på rekordnivå. Etter skatt økte resultatet med 11 pst. til 17,4 mrd. kroner i 2006, sammenlignet med 2005. Hydro vil etter utskillelsen av petroleumsvirksomheten i hovedsak være et rendyrket integrert aluminiumsselskap. Selskapet vil i tillegg selv eie og drive en betydelig kraftproduksjon, og det vil være verdens tredje største børsnoterte aluminiumsselskap.

Det sammenslåtte selskapet

StatoilHydro ASA vil være et norskbasert olje- og gasselskap med betydelig internasjonal virksomhet.

Selskapets formål vil være å drive undersøkelse etter og utvinning, transport, foredling og markedsføring av petroleum og avledede produkter samt annen virksomhet. Selskapet skal også satse på fornybar energi, karbonfangst og karbonlagring.

Selskapets forretningsområder vil være Undersøkelse og produksjon Norge, Internasjonal undersøkelse og produksjon, Naturgass, Foredling og markedsføring, Teknologi og ny energi og Prosjekter. I tillegg kommer Økonomi og finans og selskapets konsernsenter med staber, støtte og tjenesteeenheter.

Virksomheten i Norge vil fremdeles være det viktigste området for det sammenslåtte selskapet. Av selskapets påviste reserver vil 68 pst. være på norsk sokkel.

Selskapet vil få en styrket produksjons- og utbyggingportefølje både på norsk sokkel og internasjonalt. Selskapet antas, basert på sammen av Statoil og Hydros individuelle målsetninger for 2007, å få en samlet produksjon på om lag 1,9 mill. fat o.e. pr. dag i 2007, hvorav 1,6 mill. fat o.e. pr. dag fra Norge. Det er anslått at de påviste olje- og gassreserver for Statoil-Hydro vil være på 6,1 mrd. fat o.e.

Stavanger vil være StatoilHydros forretningskontor og geografiske tyngdepunkt, og hovedvekten av konsernfunksjonene vil være i Stavanger. De viktigste forretnings- og virksomhetsområdene vil drives fra Stavanger, Oslo, Bergen og Trondheim.

StatoilHydro vil ha om lag 31 000 ansatte og tilstedeværelse i nær 40 land. Selskapet vil få en antatt markedsverdi som nærmer seg de store, men ikke de største børsnoterte olje- og gasselskapene.

Beregning av de totale kostnadsgevinstene for det sammenslåtte selskapet er om lag fire mrd. kroner pr. år før skatt. Dette omfatter både økt effektivitet knyttet til lettevirksomhet, utbygging og drift samt innsparinger innen administrasjon og forretningsstøtte. Brutto kostnadsgevinster knyttet til drift av egenoperert virksomhet, er beregnet å bli vesentlig høyere enn fire mrd. kroner.

I henhold til Sammenslåingsplanen vil statens eierandel i det sammenslåtte selskapet bli om lag 62,5 pst. Regjeringen legger imidlertid opp til at statens eierandel over tid skal økes til 67 pst. Regjeringens intensjon er at kjøp av aksjer i det sammenslåtte selskapet vil skje i markedet over tid.

Forslag til vedtekter for selskapet er vedlagt proposisjonen.

Virkningene for virksomheten på norsk sokkel

Olje- og energidepartementet viser i proposisjonen til at utviklingen i dag går mot flere, men mindre felt, og det er således fortsatt behov for et mangfold av aktører innen leting, utbygging og drift. Beregninger foretatt av Oljedirektoratet/Olje- og energidepartementet viser at det sammenslåtte selskapet i 2007 vil disponere over en andel på om lag 30 pst. av de påviste oljeressursene og 40 pst. av de påviste gassressursene. Frem mot 2020 vil andelen av oljeressurser som det sammenslåtte selskapet vil disponere over, synke til om lag 20 pst., mens andelen av gassressursene som det sammenslåtte selskapet vil disponere over, kun synker til i underkant

av 40 pst. Det sammenslåtte selskapet vil få en sentral posisjon i petroleumsvirksomheten på sokkelen, og hoveddelen av virksomheten til selskapet vil være på norsk sokkel.

Følgende forhold gjør at det sammenslåtte selskapet i liten grad vil kunne utnytte sin posisjon som operatør på en måte som fører til tap av petroleumssressurser og lavere verdiskaping på norsk sokkel:

- Et mangfold av aktører, konsesjonsverket og stemmereglene i utvinningstillatelsene vil bidra til at alternative synspunkter på leting, utbygging og drift utredes og vurderes.
- Det sammenslåtte selskapet er i stor grad operatør i områder på sokkelen med betydelige muligheter og utfordringer knyttet til effektiv drift og områdeoptimalisering – sammenslåingen gir dermed muligheter for økt verdiskaping fra disse områdene.

Departementet viser til at sammenslåingen også påvirker Petoro AS, som ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten på vegne av staten. Petoro gjør egne tekniske vurderinger innen et fåtall prioriterte områder. I tillegg samarbeider selskapet med Statoil, Hydro og andre rettighetshavere for å få gjennomført studier og utrede alternative forslag til løsninger som kan fremmes i interessentskap. I saker som er sentrale for SDØE, og hvor de øvrige selskapene ikke har sammenfallende interesser med Petoro eller velger å ikke sette inn ressurser, må Petoro etter sammenslåingen i større grad vurdere å gjøre selvstendige analyser, etablere alternative forslag, kvalitetssikre operatørens arbeid og gjøre eget arbeid knyttet til utvalgte strategiske problemstillinger.

Det sammenslåtte selskapet vil få økt sin deltakerandel i de store feltene nord i Nordsjøen, og en viktig del av selskapets produksjon vil komme fra disse feltene i mange år fremover. Selskapet vil derfor ha sterk egeninteresse i å satse videre på økt utvinning og effektiv drift av disse feltene. Selskapet vil også ha kompetansen og kapasiteten som skal til for å videreutvikle feltene.

Departementet forventer at det sammenslåtte selskapet vil satse på økt utvinning og effektiv drift av feltene i driftsfasen.

Det sammenslåtte selskapet vil få stor innflytelse på norskbasert leverandørindustri - særlig i driftsfasen. Det forventes at selskapet vil være seg bevisst det ansvar som følger av denne posisjonen. Det betyr at det sammenslåtte selskapet må stimulere til bred konkurranse og mangfold blant leverandørene, for å sikre gode teknologiske og effektive løsninger også i fremtiden.

For å kunne vurdere mulige effekter av sammenslåingen for leverandørindustrien, vil myndighetene styrke dialogen med leverandørindustrien og med oljeselskapene om temaer som kontraktsstrategi, innkjøpspolitikk, rettigheter til ny teknologi og satsing på forskning. Det vises til at det vil være viktig å vurdere

situasjonen for de små og mellomstore leverandørselskapene særlig nøye.

Gassco har på vegne av eierne av transportsystemet inngått avtaler om tekniske tjenester med underleverandører - i hovedsak Statoil. Det sammenslåtte selskapet vil levere slike tjenester for det aller meste av transportsystemet. Selskapet vil utføre de daglige driftsoppgavene og sørge for vedlikehold, for å opprettholde den tekniske integriteten i anleggene. Det sammenslåtte selskapet må tilpasse sin kvalitets- og kontraktsstyring etter Gasscos premisser. Gassco har det overordnede ansvaret og instruksjonsrett, mens det sammenslåtte selskapet vil ha en ren driftsrolle i et underleverandørforhold. Det er viktig at de oppgaver det nye selskapet utfører for Gassco i denne sammenheng, organiseres under en enhetlig ledelse.

Relevante myndigheter som ivaretar hensyn som ressursforvaltning, helse, miljø, sikkerhet og det ytre miljø, skal fortsatt følge opp det sammenslåtte selskapets aktiviteter og vurdere hvordan selskapet utfører sine oppgaver som operatør. Det sammenslåtte selskapet forventes å være i stand til å opprettholde og videreføre innsatsen som er nødvendig for å operere på en forsvarlig måte.

Myndighetene forventer at det sammenslåtte selskapet opprettholder forsknings- og utviklingsaktiviteten i Norge på linje med den selskapene hver for seg har i dag – bl.a. for å sikre at virksomheten er tilstrekkelig rettet mot utfordringene på norsk sokkel. Det forventes også at det opprettholdes en høy aktivitet på sikkerhets- og miljørelatert FoU.

Regjeringens vurderinger av sammenslåingen

Sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet har et betydelig industrielt perspektiv både internasjonalt og i Norge. I den økende globale konkurransen om olje- og gassressurser vil et sammenslått StatoilHydro stå finansielt, teknologisk og organisatorisk langt bedre rustet enn selskapene ville ha gjort hver for seg.

Det sammenslåtte selskapet vil fortsatt ha sin hovedvirksomhet i Norge, og vil ha en sterk egeninteresse i å videreutvikle denne. Sammenslåingen fører imidlertid til at to viktig utredningsmiljøer innen petroleumsektoren slås sammen til ett. Dette vil til dels motvirkes ved at man særlig i lete- og utbyggingsfasen har et mangfold av aktører som vil bidra til å opprettholde konkurransen. I tillegg er det nødvendig å sikre at myndighetene fortsatt kan ha et bredt perspektiv i forvaltningen av olje- og gassressursene.

Regjeringen deler de to styrenes vurdering om at endringen i de internasjonale rammebetingelsene har forandret konkurransesituasjonen for Statoil og Hydro betydelig. Regjeringen deler videre Statoils og Hydros syn på behovet for sterkere internasjonal slagkraft. Det sammenslåtte selskapet vil bli et energiselskap som står sterkt, og selskapet vil være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt.

Regjeringen støtter selskapenes planer om sammenslåing, og har forventninger til selskapet som den ledende aktør på norsk sokkel. Sammenslåingen fører

til at de to største aktørene på norsk sokkel samles til én stor. Selskapet vil disponere over 1/3 av de gjenværende påviste ressursene, stå for 1/3 av produksjonen og være operatør for 2/3 av feltene i drift. Selskapet vil ha betydelige andeler i de store olje- og gassfeltene.

Regjeringen har vurdert om det sammenslåtte selskapet vil få en for sterk posisjon på sokkelen, og hvilke tiltak som eventuelt kunne kompensere for dette. Et mulig virkemiddel for å redusere selskapets innflytelse er at myndighetene stiller vilkår i forbindelse med sammenslåingen om at selskapet skal selge deltakerandeler i felt og/eller overdra operatørskap til andre aktører. Formålet med å stille slike vilkår ville være å redusere selskapets stilling som sentral rettighetshaver og operatør, og styrke andre aktører for å søke å kompensere for den rollen Hydro har spilt som rettighetshaver og operatør i interessentskapene. Mulige positive effekter ved å stille slike vilkår er vurdert opp mot kostnader og risiki.

Regjeringen konkluderer med at slike vilkår ikke vil bidra til forbedret ressursforvaltning og økt verdiskaping fra petroleumsvirksomheten, og at det ikke vil være aktuelt å stille vilkår om salg av deltakerandeler eller overdragelse av operatørskap i forbindelse med sammenslåingen.

Konkurransen mellom Statoil og Hydro har vært en viktig kilde til informasjon for myndighetene. Sammenslåingen fører til at myndighetenes tilgang på viktig informasjon reduseres. Regjeringen vil se til at myndighetsapparatet har nødvendig kompetanse og kapasitet til å følge opp petroleumsvirksomheten på en tilfredsstillende måte.

Regjeringen mener at navnet StatoilHydro ivaretar tradisjonene fra de to sammenslåtte selskapene, og staten vil som eier på generalforsamling forholde seg til et nytt navneforslag.

Regjeringen legger til grunn at selskapets hovedkontor skal være i Stavanger, og at selskapet opprettholder de sterke kompetansemiljøene de to selskapene har flere steder i Norge. Regjeringen forventer at økende aktivitet vil gi industrielle virkninger i nord med naturlig tilhørighet av relevante ledelsesfunksjoner.

Regjeringen legger opp til at statens eierandel i det sammenslåtte selskapet over tid skal økes fra 62,5 pst. til 67 pst. i tråd med Stortingets beslutning fra 2001 om minst 67 pst. statlig eierandel i Statoil samt St.meld. nr. 13 (2006-2007).

Regjeringen vurderer at utfisjoneringen av Hydros olje- og gassvirksomhet ikke svekker selskapets muligheter for å realisere sine strategier for aluminiumsvirksomheten, og at Hydro vil ha tilstrekkelig størrelse og økonomisk styrke til å videreutvikle seg som et selvstendig selskap.

Regjeringen ønsker å opprettholde eierandelen i Norsk Hydro ASA og videreføre den eiermessige stabiliteten som har vært i selskapet. Regjeringen mener at transaksjonen ivaretar de mål som Regjeringen har nedfelt for virksomheten.

Olje- og energidepartementet tilrår i proposisjonen at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til på ekstraordinær generalforsamling i Norsk Hydro ASA å

stemme for styrets forslag om utskillelse av petroleumsvirksomheten som ledd i sammenslåing av Hydros petroleumsvirksomhet med Statoil - på i hovedsak de vilkår som det er redegjort for i proposisjonen. Det tilrås videre at Olje- og energidepartementet får fullmakt til på ekstraordinær generalforsamling i Statoil ASA å stemme for styrets forslag om sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet på i hovedsak de vilkår som det er redegjort for i proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Tore Nordtun, Torny Pedersen, Karin Yrvin og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Børge Brende og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til at styrene i Statoil ASA og Norsk Hydro ASA meddelte 18. desember 2006 at de var enige om å anbefale sammenslåing mellom Hydros petroleumsvirksomhet og Statoil ASA overfor sine aksjonærer. Videre behandlet og undertegnet styrene i selskapene 12. og 13. mars 2007 en plan for fusjon av Hydro som ledd i sammenslåingen. Denne planen vil legges frem for selskapenes generalforsamlinger til godkjenning.

Komiteen har merket seg at de to styrene legger til grunn at sammenslåingen vil skape en sterk og levedyktig norsk aktør i den globale olje- og gassindustrien. Kombinasjonen av selskapenes ressurser og kunnskap vil etter styrenes mening bidra til et finansielt og teknologisk solid selskap, som vil bli en sterkere internasjonal aktør enn de to selskapene hver for seg.

Komiteen mener sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet vil ha et industrielt perspektiv både internasjonalt og i Norge.

Fusjonen synes etter komiteens mening å representere netto fordeler for aksjonærene i de to selskapene, sammenlignet med ikke å foreta seg noe. Disse fordelene er knyttet til styrket internasjonaliserings-evne, fordi størrelse kan gi økt evne til risikospredning og profilere selskapet sterkere overfor andre vertsland.

For staten er fordelene knyttet til økt utbytte fra vekst ute og eventuelt større inntjening, men disse verdiene er marginale sett i forhold til statens inntekter fra norsk sokkel. Fusjonen vil kunne ha positive virkninger for deler av norsk leverandørindustri internasjonalisering muligheter, men bare hvis den ikke samtidig svekker industriens evne til å opprettholde teknologisk lederskap. Leverandørene er imidlertid i dag lite avhengige av de to norske selskapene hva gjelder deres internasjonale virksomhet.

Komiteen mener at fordelene ved fusjonen knyttet til internasjonalisering, må veies opp mot ulempene for norsk sokkel på grunn av tapt mangfold og konkur-

ranse. Komiteen mener det må være en grunnleggende forutsetning ved fusjoner av en slik størrelse som denne, at staten ivaretar de bredere samfunns-hensyn som reiser seg, særlig når fusjoner fører til økende markedsrett og tapt mangfold. Dette understrekes av at det har vært bred politisk enighet om mangfoldsprinsippet i norsk oljevirksomhet.

Komiteen viser til at StatoilHydro ikke bare er et oljeselskap, men skal også ha et engasjement i andre energibærere. Komiteen ser positivt på at selskapet utvikler seg til å bli et bredere energiselskap med et engasjement på spesielt ny fornybar energi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er enig med selskapenes styre når en hovedbegrunnelse for sammenslåingen er ønsket om å styrke selskapets internasjonale rolle. Flertallet mener også at en slik sammenslåing er industrielt riktig og vil øke eiernes verdier. Det vil også bedre evnen til å takle teknisk krevende områder av norsk sokkel, eksempelvis i Barentshavet. Flertallet merker seg at den geografiske spredningen på det nye selskapets olje- og gassproduksjon er strategisk viktig for å utvikle det nye selskapets ressurser.

Flertallet viser til at StatoilHydro vil ha en dominerende rolle på norsk sokkel i kraft av sin størrelse. Selv om StatoilHydro fortsatt vil være en mellomstor aktør internasjonalt, vil deres virksomhet fortsatt være svært stor på norsk sokkel. Komiteen mener StatoilHydro fortsatt bør ha en betydelig rolle på norsk sokkel.

Flertallet mener sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet vil ha betydelig industrielt perspektiv både i Norge og internasjonalt. I den økende internasjonale konkurransen om framtidige olje- og gassressurser, vil det nye selskapet etter flertallets oppfatning stå finansielt, teknologisk og organisatorisk langt bedre rustet sammen enn selskapene ville gjort hver for seg.

Samtidig legger flertallet til grunn at det sammenslåtte selskapet skal ha sin hovedvirksomhet i Norge. Flertallet vil også understreke selskapets svært viktige arbeid med fornybar energi og CO₂-håndtering i fremtiden. Flertallet mener arbeidet innen disse feltene må være prioriterte satsingsområder i det sammenslåtte selskapet.

Flertallet mener det sammenslåtte selskapet skal ha sin hovedvirksomhet i Norge. Flertallet vil også understreke hvor viktig selskapets arbeid innen fornybar energi og CO₂-håndtering blir i fremtiden. Flertallet mener arbeidet innen disse feltene må være prioriterte satsingsområder i det sammenslåtte selskapet.

Flertallet støtter selskapenes planer om sammenslåing, og forutsetter at det nye selskapet StatoilHydro også i fremtiden skal være den ledende aktøren på norsk sokkel. Flertallet legger til grunn at det sammenslåtte selskapet skal stimulere til fortsatt mangfold og konkurranse mellom leverandører på sokkelen. Siden det er flere uløste oppgaver innen norsk petroleumsvirksomhet vil StatoilHydro etter flertallets

mening stå i en særstilling for å bidra til å finne gode løsninger fremover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, og Venstre viser til at fusjonen mellom Statoil og Hydro er en omfattende endring i norsk petroleumspolitik. Dette får konsekvenser for en rekke områder, og det vil utløse behov for en gjennomtenkning av sentrale virkemidler og en bevisst konkurransepolitikk for å sikre fellesskapets verdier. Dette gjelder både forvaltningen av petroleumssressursene, men også rammevilkårene for andre oljeselskaper og leverandørindustrien.

Disse medlemmer har merket seg at det sammenslåtte selskapet vil få en svært dominerende posisjon på norsk kontinental sokkel. Av selskapets påviste reserver vil 68 pst. være på norsk sokkel. Det sammenslåtte selskapet vil:

- Være operatør for 80 pst. av dagens produksjon på sokkelen.
- Disponere over 1/3 av de gjenværende påviste ressursene på sokkelen.
- Sammen med SDØE vil det stå for en andel på om lag 2/3 av de gjenværende påviste ressursene.
- Være operatør for om lag 70 pst. av de gjenværende påviste ressursene.

I forhold til mangfold og konkurranse på sokkelen, representerer fusjonen etter disse medlemmers mening betydelige utfordringer. Dette er særlig knyttet til virkningene av økt markedsmakt og færre alternativer for leverandørene, redusert kreativitet når kappestriden mellom de to selskapene blir borte, bortfall av et stort og kreativt selvstendig letemiljø som kan føre til lavere leteaktivitet og færre funn, risikoen for redusert FoU-innsats, risikoen for vanskeligere tilgang til leteareal for mindre selskaper, og at de offentlige kontrollorganene, samt Petoro som SDØE-forvalter, vil stå overfor færre valgmuligheter.

Disse medlemmer har videre merket seg at det sammenslåtte selskapet vil bli et svært dominerende selskap i det norske samfunn, med de eventuelle negative skadevirkninger det vil kunne medføre. Konkurransen mellom Statoil og Hydro har gjennom historien gitt de politiske organene et bredt handlingsrom for olje- og energipolitiske beslutninger. Dette har etter disse medlemmers oppfatning utvilsomt bidratt til bedre beslutninger.

Etter disse medlemmers mening er det for Norge også et negativt aspekt ved fusjonen at Norge som nasjon blir så sterkt knyttet til ett enkelt selskap - som nødvendigvis må operere under stor risiko både politisk, økonomisk, miljømessig og i forhold til korrupsjonskulturer.

Sett i lys av disse utfordringer er det etter disse medlemmers mening en betydelig skuffelse at Regjeringen, til tross for at den til en viss grad erkjenner utfordringene, i proposisjonen avviser ethvert foreslått tiltak som kan oppveie noen av ulempene ved fusjonen. Det er særlig bekymringsfullt at Regjeringen

ikke har benyttet sine muligheter til å få saken vurdert av konkurransemyndighetene, og at Regjeringens politiske ledelse i praksis bandt opp Olje- og energidepartementets behandling av saken etter petroleumsløven (med vekt på ressursforvaltning), slik at denne ikke har noen verdi. Regjeringen har derved i praksis abdisert som reguleringsmyndighet til fordel for eierrollen. Disse medlemmer finner det underlig at en regjering som gjentatte ganger sier at den vil føre en aktiv eierskapspolitikk, forholder seg fullstendig passiv til den største fusjonen noensinne i norsk næringsliv, der staten er en betydelig eier i begge selskapene.

Disse medlemmer viser til spørsmål til olje- og energiministeren fra energi- og miljøkomiteen, datert 11. mai 2007, der det spørres om følgende i spørsmål 1 c:

"Har Regjeringen på noen annen måte anmodet Konkurransetilsynet om å si sin mening om fusjonen? Hvis ikke, - hvorfor - , og vil den gjøre det nå, slik at svaret kan foreligge i god tid før Stortingets endelige behandling?"

Disse medlemmer viser til at olje- og energiministeren i sitt svar til komiteen, datert 22. mai 2007, skriver følgende:

"Norske myndigheter har anledning til å uttale seg i fusjonssaker som Kommisjonen behandler og som angår Norge etter reglene i EØS-avtalen og tilhørende protokoller. Det er norske konkurransemyndigheter, Fornyings- og administrasjonsdepartementet og Konkurransetilsynet, som ivaretar denne rollen. Når en fusjon meldes til Kommisjonen har Kommisjonen 25 dager på seg til å vurdere om den skal gå videre med saksbehandlingen. I denne forbindelse blir medlemsstatene tilsendt meldingen med mulighet til å uttale seg. I denne saken ble det imidlertid besluttet at norske myndigheter ikke skulle uttale seg. Kommisjonen så ikke konkurransemessige problemer av betydning i EØS-området, herunder Norge, og avsluttet saken allerede i den første fasen av behandlingen."

Disse medlemmer viser til at Dagens Næringsliv 24. mai 2007 avslørte at Konkurransetilsynet likevel har behandlet denne saken, og har uttalt seg om fusjonen i brev til Fornyings- og administrasjonsdepartementet 10. april 2007. I en kommentar til oppslaget i Dagens Næringsliv, uttalte fornyings- og administrasjonsminister Heidi Grande Røys følgende:

"Vi ba likevel Konkurransetilsynet komme med sine synspunkter for å se om det var grunnlag for å be EU-kommisjonen vente med å godta fusjonen."

Disse medlemmer finner det sterkt kritikkverdigg at olje- og energiministeren i svar på direkte spørsmål fra komiteen, unnlater å opplyse om at Konkurransetilsynet likevel har uttalt seg om fusjonen mellom Statoil ASA og Norsk Hydro ASA sin petroleumsvirk-somhet.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at Stortinget får informasjon som gjør det i stand til en skikkelig vurdering av innhold og virkning av de vedtak som fattes. Regjeringen har en plikt til å gi Stortinget den informasjon som er nødvendig for at Stortinget

get skal ha et forsvarlig beslutningsgrunnlag. En flertallsregjering bør i særlig grad være seg dette ansvar bevisst. Opplysningsplikten gjelder overfor hele Stortinget, ikke bare regjeringspartiene.

Disse medlemmer viser til at Stortinget tidligere i vår vedtok en ny grunnlovsbestemmelse, som innebærer at Regjeringens informasjonsplikt overfor Stortinget nå også er en del av Grunnloven og ikke bare sedvane. I bestemmelsen heter det følgende:

"Regjeringen skal meddele Stortinget alle de Opplysninger, der ere nødvendige for Behandlingen af de Sager, den fremlægger. Intet Medlem af Statsraadet maa fremlægge urigtige eller vildledende Oplysninger for Stortinget eller dets Organer."

Disse medlemmer vil understreke betydningen av denne bestemmelsen.

Disse medlemmer mener statsråden i gjeldende sak har unnlatt å gi viktige opplysninger til Stortinget, og finner dette sterkt kritikkverdig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget finner det sterkt kritikkverdig at Regjeringen ikke informerte Stortinget om Konkurransetilsynets behandling av Statoil/Hydro-saken."

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen ut fra en politisk vurdering valgte, til tross for Konkurransetilsynets merknader, å ikke uttale seg i forhold til behandlingen av fusjonen i EU-kommisjonen eller å be om at fusjonen behandles av nasjonale konkurransemyndigheter. Disse medlemmer finner det oppsiktsvekkende at Regjeringen vurderer den største fusjon mellom to selskaper i Norge noensinne som så ukomplisert i forhold til nasjonale forhold, at den valgte å ikke uttale seg om den til EU-kommisjonen eller å be om at den behandles nasjonalt. Disse medlemmer viser til at for EØS-området som helhet kan fusjonen ha mindre betydning, og tar Kommisjonens beslutning om dette til etterretning. For Norge derimot, har fusjonen vesentlig betydning i forhold til den innenlandske konkurransesituasjonen.

Disse medlemmer vil peke på at dersom et EØS-medlem mener at en fusjon i vesenlig grad påvirker det nasjonale markedet, så kan medlemsstaten be om at saken underkastes nasjonal behandling.

Disse medlemmer har merket seg at Konkurransetilsynet i sin rapport identifiserer flere delmarkeder som den anbefaler at bør undersøkes nærmere. Disse medlemmer finner det på denne bakgrunn kritikkverdig at Regjeringen valgte å ikke benytte seg av mulighetene til å få den største norske fusjon noensinne behandlet av norske myndigheter, og valgte dessuten å ikke uttale seg om denne. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen ikke har villet begrunne sin beslutning om ikke å uttale seg om fusjonen i forhold til behandlingen i Kommisjonen, eller å be om at den behandles av nasjonale konkurransemyndigheter, og kun viser til at det i denne saken politisk ble besluttet at norske myndigheter ikke skulle uttale seg.

Disse medlemmer viser spesielt til det totale verdiskapingsaspektet rundt norsk sokkel, med konkurrerende oljeselskaper, kompetente myndigheter, bredt forskningsarbeid og en vital leverandørindustri. Disse medlemmer er bekymret for at redusert konkurranse og dynamikk på sokkelen over tid medfører lavere verdiskaping. Det vil redusere fellesskapets inntekter fra petroleumsskatten og SDØE-andelene i langt større grad enn en eventuell økning i utbytterne fra statens eierskap i Statoil og Hydro.

Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen dessverre har inntatt en meget passiv holdning til situasjonen, hvor det er lite som vitner om en aktiv næringspolitikk. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen ikke på noen måte er konkret på hvordan den vil hindre StatoilHydro fra å bli fullstendig dominerende på norsk sokkel, og tar kun ubetydelige proaktive grep. I realiteten betyr dette at Regjeringen legger seg på en "vent og se"-holdning i forhold til forskningsaktivitet, leverandørindustrien og konkurransen på sokkelen.

Disse medlemmer viser til at gjennom fusjonen mister man en god og fruktbar konkurranse mellom to norske selskap i utviklingen av norsk sokkel. For å kompensere for denne tapte konkurransen, mener disse medlemmer det er nødvendig å styrke myndighetenes kompetanse for å styre utviklingen. Disse medlemmer vil derfor tilføre mer ressurser til Oljedirektoratet, Petroleumstilsynet og Statens forurensningstilsyn for at disse skal kunne ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere utviklingen på egen hånd.

Hvis det ikke samtidig blir gjennomført tilfredsstillende tiltak for å gjenreise konkurranse og mangfold, og avgrense det nye selskapets størrelse i det norske samfunnet, mener disse medlemmer at det får negative resultater for norsk sokkel og grunnrenten til det norske samfunn.

Dette understrekes etter disse medlemmers mening av at den tydeligste fordel for det norske samfunn ved fusjonen, er knyttet til leverandørindustriens internasjonalisering. Denne fordel avhenger sterkt av at mangfoldet og konkurransen fortsetter å fremme kreativitet.

Disse medlemmer mener derfor at det må gjennomføres tiltak for å styrke mangfold og konkurranse på norsk sokkel, og stiller derfor klare betingelser for fusjonen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen bruke petroleumsløven til å stille krav i forbindelse med fusjonen, som medfører at den sterke markedsposisjonen det samlede selskapet StatoilHydro vil få på sokkelen gjennom 80 pst. operatørskap for produserende felt, reduseres. Regjeringen bes også stille krav om at det samlede selskapets markedsposisjon for felt under utbygging eller i sen planleggingsfase, samt letelisenser, reduseres. "

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at de mest aktive nummer to-selskapene må få større tildeling av leteareal."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det statlige forvaltningsselskapet Petoro styrkes og kan finansiere sin aktivitet over SDØE-regnskapet innenfor nærmere gitte rammer, og slik får større ressurser til å følge opp sine andeler i de store feltene. Regjeringen bes tilsvarende om å styrke Oljedirektoratet."

"Stortinget ber Regjeringen stille krav om at Statoil-Hydro medvirker til at de nye operatørene får en tilstrekkelig eierandel ved at det også overdras passende eierandeler i felt og lisenser innen en fastsatt tidsfrist."

"Stortinget ber Regjeringen utøve sitt eierskap slik at det fremmer konkurranse og mangfold både på norsk sokkel og i det norske samfunnet som helhet."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at ved fremtidig konsesjonstildeling skal det ved like kvalifikasjoner legges særlig vekt på spredning av operatøransvar."

"Stortinget ber Regjeringen i vårsesjonen 2008 legge frem en stortingsmelding om hvordan fusjonen er gjennomført."

"Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding om petroleumspolitikken."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen åpne mer attraktive områder for leteboring, slik at man stimulerer flere selskaper til å konkurrere om letearealer på norsk sokkel."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er hovedsakelig positiv til sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet, som kan gi betydelige positive effekter for selskapet. Det er samtidig viktig at tilstrekkelig politiske grep gjøres for å opprettholde dynamikken på norsk sokkel, slik at fusjonen ikke ender opp som et gode for selskapet men som et tap for samfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, understreker også viktigheten av at staten over tid øker sin eierandel i StatoilHydro til 67 pst. Olje- og energidepartementet skal etter flertallets mening gis fullmakt til å kjøpe aksjer i det nye selskapet, slik at statens intensjoner om statlig eierandel i forbindelse med børsnoteringen av Statoil opprettholdes også for det sammenslåtte selskapet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til St.meld. nr. 13 (2006-2007) hvor statens mål med eierskapet i de sammenslående selskaper fremkommer. Dette flertallet vil understreke betydningen av at det sammenslåtte selskapet skal ha til formål å sikre industriell kompe-

tanse, arbeidsplasser og forvaltning av store norske naturressurser. Det er også viktig å opprettholde forsknings- og utviklingsoppgaver på et nivå som minst tilsvarende det samlede nivå de sammenslående selskaper hadde forut for sammenslåingen.

Dette flertallet er opptatt av at det sammenslåtte selskapet i oppstartsfasen opprettholder en stor grad av kontinuitet i styrende organer, men forutsetter at dette ikke svekker eierrollen. Dette flertallet legger til grunn i sitt samtykke til fusjonen, at eierutøvelsen og eierprinsipper som fremkommer i St.meld. nr. 13 (2006-2007) ikke begrenses av sammenslåingen. I den forbindelse vises det til sammenslåingsplanens punkt 8.3 og 8.5, som kan virke begrensende på eierutøvelse i det sammenslåtte selskapet. Dette flertallet legger til grunn for sine fullmakter at eierskapsutøvelsen, herunder eierinnflytelsen, opprettholdes i tråd med St.meld. nr. 13 (2006-2007) i det sammenslåtte selskapet fra og med det tidspunkt sammenslåingen gjennomføres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til Innst. S. nr. 198 (2000-2001) om eierskap i Statoil og fremtidig forvaltning av SDØE, hvor et flertall, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, uttalte følgende:

"Flertallet mener at målet om å bygge opp petroleumskompetanse er nådd. I dag er ikke statlig eierskap nødvendig for å videreutvikle kompetansen. Videre mener flertallet at de økonomiske og styringsmessige begrunnelsene for helstatlig eierskap ikke lenger er relevante. Dels fordi et for omfattende statlig eierskap kan redusere incentivene til økt verdiskaping på sokkelen, og dels fordi styring av virksomheten bedre kan sikres gjennom andre virkemidler enn helstatlig eierskap i selskaper. Staten kan dessuten sikre sine inntekter på andre måter enn ved eierandeler i oljeselskaper. Med mindre omfang av direkte eierskap kan staten utføre sin oppgave som kontrollør og regulator på en mer effektiv måte. Flertallet viser til at all petroleum i grunnen er statens eiendom og at det gir staten den forhandlingsposisjon den trenger for å etablere spilleregler på kontinentalsokkelen. Dette underbygges også av statens rolle som bærer av norsk suverenitet på kontinentalsokkelen."

Disse medlemmer mener at disse argumentene fortsatt er gjeldende, og at delprivatiseringen av Statoil som flertallet på Stortinget vedtok i 2001, i hovedsak har vært vellykket. Nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen bekrefter, i sitt svar på spørsmål fra Høyre og Kristelig Folkeparti datert 9. februar 2007, at delprivatiseringen av Statoil har vært positivt for selskapet.

Et høyt statlig deleierskap krever imidlertid at staten som medeier i et børsnotert og kommersielt Statoil, er seg sitt ansvar bevisst. Disse medlemmer viser til at vi har sett uheldige sider ved dagens høye statlige medeierskap i Statoil under dagens regjering. Disse medlemmer viser til at Regjeringen skapte unødvendig usikkerhet om statens rolle i Statoil gjennom sin håndtering av valget av styreformann i selskapet våren 2006. Lignende usikkerhet har også blitt skapt gjen-

nom flere uttalelser i media fra Regjeringens parlamentariske grunnlag, uttalelser som har sådd tvil om hvorvidt den linje staten hittil har vist i forhold til sitt eierskap i Statoil, vil fortsette. Slik politisk usikkerhet er uheldig og reduserer verdien på selskapet.

Disse medlemmer viser igjen til Innst. S. nr. 198 (2000-2001) der flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, uttaler følgende:

"Flertallet vil understreke at formålet med å beholde statlig medeierskap i Statoil er å sikre at selskapet forankres med hovedkontor i Norge. Et delprivatisert Statoil skal ha full kommersiell frihet."

Disse medlemmer mener at dette fortsatt må være formålet med det statlige medeierskapet i Statoil. Disse medlemmer mener imidlertid at dette formålet kan sikres med en lavere statlig eierandel enn i dag. Det vil gi selskapet bedre utviklingsmuligheter, øke verdiskapingen, og sikre en bedre balanse mellom statlig og privat eierskap. Med et redusert statlig eierskap, reduseres dessuten den politiske usikkerheten og "statsrabatten" på selskapets aksjer. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen mener at de samme politiske hensyn som Regjeringen begrunner et omfattende statlig eierskap i Statoil med, kan ivaretas med en langt lavere eierandel på 42 pst. i Norsk Hydro ASA etter fusjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at flertallets politikk innebærer aksjekjøp for rundt 25-30 mrd. kroner. Disse medlemmer vil gå imot dette, og viser til Fremskrittspartiets merknader i eierskapsmeldingen (jf. Innst. S. nr. 163 (2006-2007)).

Komiteens medlemmer fra Høyre vil gå imot å gi Regjeringen fullmakt til å kjøpe seg opp til 67 pst. i det fusjonerte selskapet. Disse medlemmer kan ikke se at det er behov for en eierandel på over 51 pst. for å nå målsetningene med eierskapet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen redusere det statlige eierskapet i StatoilHydro til en eierandel på 51 pst."

Komiteens medlem fra Venstre har merket seg at i henhold til sammenslåingsplanen vil statens eierandel i det sammenslåtte selskapet bli om lag 62,5 pst., og at Regjeringen legger opp til at statens eierandel over tid skal økes til 67 pst. Dette medlem vil peke på at et slikt oppkjøp er symbolpolitikk uten reell substans. Dette medlem vil også vise til Høyres forslag om at staten skal selge seg ned til 51 pst. i det sammenslåtte selskapet, og vil peke på at dette også er symbolpolitikk uten en god forretningsmessig begrunnelse.

Komiteen vil understreke at selskapets forretningskontor/hovedkontor skal være i Stavanger, slik Statoils hovedkontor er i dag.

Komiteen er enig i at Stavanger skal være forretningskontor/hovedkontor og det geografiske tyngdepunktet for selskapet. Stavanger er Europas oljehovedstad, og det er viktig at hovedvekten av konsernfunksjonene for det nye selskapet er i Stavanger.

Komiteen mener også det er svært viktig å ivareta og videreutvikle de fagmiljøene som selskapene i dag har fordelt over hele landet, inklusive Stavanger.

Komiteen har merket seg at de viktigste forretnings- og virksomhetsområdene vil drives fra Stavanger, Oslo, Bergen og Trondheim.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, legger videre til grunn at et av de fremtidige navnealternativene for det nye selskapet skal være StatoilHydro.

Komiteen registrerer at det sammenslåtte selskapet vil være den største operatøren på norsk sokkel. Det vil også være den viktigste kunden for norskbasert leverandørindustri - særlig i forhold til felt i drift.

Komiteen har merket seg at det generelt er enklere å opprettholde mangfold og konkurranse i markeder med flere aktører og kunder. Leverandørindustrien har uttrykt bekymring for at det sammenslåtte selskapet blir en dominerende operatør, og for at dette kan få negative konsekvenser for leverandørenes muligheter til å konkurrere.

Leverandørindustrien er bekymret for at den kan bli for avhengige av å ha et godt forhold til en dominerende aktør med sterk forhandlingsmakt. Det er uttrykt fra industrien at en mulig negativ konsekvens av sammenslåingen kan bli at det over tid kan bli færre leverandører som igjen kan påvirke kommersiell og teknologisk utvikling i industrien.

Komiteen mener at økt mangfold av aktører og flere operatørselskaper på norsk sokkel kan motvirke eventuelle negative konsekvenser av sammenslåingen. Komiteen vil understreke viktigheten av at myndighetene følger utviklingen i leverandørindustrien og forholdet mellom det sammenslåtte selskapet og leverandørindustrien i tiden som kommer. Komiteen forutsetter derfor at departementet er i løpende dialog med leverandørindustrien om utviklingen innenfor disse områdene, og at departementet på egnet vis rapporterer om hvordan situasjonen for leverandørindustrien utvikler seg.

Komiteen viser til at i Barentshavet er det sammenslåtte selskapet sterkt til stede i en rekke utvinningstillatelser. Snøhvit-utbyggingen er den første feltutbyggingen i nord. Det sammenslåtte selskapet vil ha en betydelig aktivitet i årene som kommer. Det videre utbyggingsmønsteret og operatørbildet i nord er avhengig av funn som ennå ikke er gjort.

Komiteen registrerer at det sammenslåtte selskapet prioriterer nordområdene høyt. Statoil og Hydro har hver for seg tradisjon for å vektlegge regionale ringvirkninger og kompetansebygging av lokalt næringsliv gjennom leverandørutviklingsprogrammer.

Komiteen mener det må stilles strenge krav til lokal verdiskaping ved godkjenning av framtidige utbyggingplaner. Komiteen vil understreke at deler av aktiviteten i fremtiden vil foregå i nordområdene og at dette må få konsekvenser når det gjelder fremtidig utvikling, verdiskaping og sysselsetting på land i regi av selskapet, der selskapet aktivt bruker og utvikler de baseorganisasjonene som allerede er etablert i nord. Tilsynsaktiviteten skal være tilpasset aktiviteten til enhver tid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at forvaltningsplanen for Barentshavet og nordområdene åpner opp for nye leteområder for olje og gass. Senere vil det bli tatt stilling til åpning av felt utenfor nordre Nordland og Troms. I takt med at aktiviteten fremover øker i nordområdene, forutsetter disse medlemmer at det også følger økt aktivitet på land i nord, ikke minst ved Statoil/Hydros viktige kompetansemiljø i Harstad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumsaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en økologisk forsvarlig forvaltning av nordområdene i dag, ikke er det samme som en forsvarlig forvaltning i fremtiden. Disse medlemmer mener framtidige avgjørelser i området skal være kunnskapsbaserte. Det er bred enighet om at vi mangler vesentlig kunnskap innenfor mange felt i de sårbare områdene.

Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 225 (2005-2006) der et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, uttalte:

"(...) understreket at man ved petroleumsvirksomhet ikke må starte produksjonen før miljøaspektet er ivarettatt. Petroleumsvirksomheten må drives etter nullutslippsprinsippet for alt av miljøgifter."

Disse medlemmer mener videre at Norges rolle som stor energiproducent skal forenes med å være et foregangsområde på miljøområdet. Vår petroleumsvirksomhet må ta utgangspunkt i at olje og gass er en ikke-fornybar ressurs og må forvaltes i et langsiktig perspektiv. Investerings- og utvinningsnivå må ta hensyn til miljøet og ansvaret for kommende generasjoner.

Disse medlemmer minner om at tall fra Statistisk sentralbyrå viser at den største bidragsyteren til norske klimautslipp er oljeindustrien. Disse medlemmer mener at all petroleumsvirksomhet i Barentshavet, Nordsjøen, Norskehavet og eventuelt

også andre steder, må foregå innen Norges nåværende og fremtidige klimaforpliktelser.

Disse medlemmer mener en bør legge til rette for verdiskaping lokalt langs kysten der ressursene finnes. Innbyggerne i Nord-Norge må få videreutvikle den verdifulle kompetansen de i dag besitter når det gjelder drift, leting, ledelse og HMS-arbeid innen petroleumssektoren. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 225 (2005-2006) hvor Kristelig Folkeparti og Venstre tok til ordet for å vurdere et spesifikt program innen Innovasjon Norge for å skape flere arbeidsplasser i landsdelen.

Disse medlemmer vil videre at Regjeringen må vurdere hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når aktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte.

Komiteen mener at en aktiv og målrettet FoU-virksomhet er et viktig element i et samlet arbeid med å redusere risikonivået i petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Komiteen mener både Statoil og Hydro har vært svært sentrale i teknologiutviklingen på norsk sokkel, både ved å delta i forsknings- og utviklingsprosjekter i regi av myndigheter og forskningsinstitusjoner, samt ved egeninnsats. Komiteen har merket seg at FoU-virksomheten har vært svært viktig for selskapenes egenutvikling av kritisk kompetansemasse for viktige prosjekter. Komiteen forutsetter at det sammenslåtte selskapet viderefører og utvikler sitt engasjement innen sikkerhets- og miljørelatert FoU.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, deler Regjeringens forventninger til det sammenslåtte selskapet om å opprettholde forsknings- og utviklingsaktiviteten i Norge på linje med den selskapene hver for seg har i dag.

Flertallet er enig i at FoU-midler til sikkerhet og miljø ikke må reduseres som følge av sammenslåingen. Flertallet vil fremheve betydningen av fortsatt satsing på forskning og teknologiutvikling generelt, og at også dette bidraget fra selskapet holdes oppe på et uforminskt nivå. Det er takket være et bredt og solid FoU-engasjement fra staten, selskaper og leverandører at norske leverandører på mange områder er verdensledende.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til St.prp. nr. 1 (2005-2006) for Olje- og energidepartementet der regjeringen Bondevik II har et ambisjonsnivå om en årlig offentlig satsing på petroleumsforskning på 600 mill. kroner i året i løpet av inneværende stortingsperiode.

Disse medlemmer deler dette ambisjonsnivået.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig og ønskelig med en

bredde i forskningsmiljøene. Konkurransen mellom ulike miljøer har bidratt til at Norge er blitt et av verdens fremste land innen petroleumsteknologi. Et økt antall utenlandske og små norske selskaper, uten egen forskningsstab, kan bidra til at ordremengden til selskapsuavhengig FoU til en viss grad opprettholdes, men disse medlemmer mener det er tvilsomt om de klarer å fylle volumene som kan forsvinne dersom StatoilHydro endrer sin forskningsstrategi.

Disse medlemmer mener sammenslåingen av Statoil og Hydro kan få uheldige konsekvenser for forskningen, ettersom det sammenslåtte selskapet ikke har noen stor nasjonal konkurrent innen olje- og gassrelatert forskning. Dette kan føre til at selskapet reduserer forskningsinnsatsen eller at det offentlige får mindre forskning igjen for pengene. Dette kan gjøre det vanskeligere å nå målene om teknologiutvikling for å møte klima- og miljøutfordringene, utvikling av norsk kompetanse, sikre god ressursutnyttelse i feltene og sikre en mer bærekraftig petroleumsaktivitet i Nordområdene.

Disse medlemmer imøteser at Regjeringen kommer med avbøtende tiltak i forbindelse med statsbudsjettet for 2008, og vil i den forbindelse påpeke at det allerede er behov for økte bevilgninger til forskning innen petroleumsteknologi, fornybar energi og CO₂-håndtering for å holde trykket oppe.

Disse medlemmer vil derfor understreke at staten må øke sitt ansvar innen FoU, både gjennom grunnforskning, men også ved å la Petoro få muligheten til prosjektforskning relevant for de oljefelt hvor Petoro har store eierandeler.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en sak med en evaluering av situasjonen innen leverandørindustrien og petroleumsforskning i statsbudsjettet for 2009."

Disse medlemmer registrerer videre at dagens regjering ikke har trappet opp den offentlige innsatsen innen petroleumsforskning i de budsjettproposisjoner den har lagt frem, men kun opprettholdt satsingen om lag på samme nivå.

Disse medlemmer peker på at sammenslåingen mellom Statoil og Hydros olje- og gassvirksomhet medfører at det blir ett forskningsmiljø mindre her i landet. Disse medlemmer peker på at det derfor er viktig med en betydelig offentlig satsing på petroleumsforskning innenfor Norges forskningsråds programmer, slik som bl.a. Petromaks.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til Fremskrittspartiets forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen brukes til relatert forskning.

Komiteen mener at sammenslåingen til ett selskap fører til at de to mest sentrale utredningsmiljøene innenfor norsk petroleumsvirksomhet slår seg sammen, og dermed reduseres myndighetenes tilgang

til informasjon. Komiteen mener et godt informasjonsgrunnlag er avgjørende for at Olje- og energidepartementet (OED) og Oljedirektoratet (OD) skal sikre en god ressursforvaltning. Dimensjonene av sammenslåingen understreker viktigheten av at ressursmyndighetene har kompetanse og kapasitet til å følge opp virksomheten. Komiteen har merket seg at myndighetene i større grad enn tidligere må hente inn egen informasjon og utfordre det sammenslåtte selskapet som premissleverandør for viktige beslutninger i virksomheten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ber derfor Regjeringen vurdere en fremtidig styrking av OD og av OED.

Flertallet viser til at sammenslåingen også påvirker Petoro AS, som ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten på vegne av staten. I St.prp. nr. 36 (2000-2001) Eierkap i Statoil og fremtidig forvaltning av SDØE og Innst. S. nr. 198 (2000-2001), ble det besluttet at Petoro skal realisere dette formålet uten å inneha tilsvarende kompetanse som tradisjonelle oljeselskaper. Flertallet mener at i saker som er sentrale for SDØE, og hvor de øvrige selskapene ikke har sammenfallende interesser med Petoro eller velger ikke å sette inn ressurser, må Petoro etter sammenslåingen i større grad vurdere å gjøre selvstendige analyser, etablere alternative forslag, kvalitetssikre operatørens arbeid og gjøre egne utredninger knyttet til utvalgte strategiske problemstillinger. Flertallet mener en konsekvens av dette innebærer en styrking av Petoro. Flertallet viser til Revidert nasjonalbudsjett 2007 og støtter forslaget om å oppheve taket på maksimalt antall ansatte personer i Petoro.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg beskrivelsen av fire kompensatoriske forhold som kan balansere opp dominansen av én stor operatør. Det gjelder aktivt bruk av konsekvensverk og stemmereglene, framvekst av flere alternative utredningsmiljøer, myndighetenes oppfølging av virksomheten og Petoro AS. Disse medlemmer vil understreke at bruken av disse kompensatoriske forhold må være effektiv. Dette vil etter disse medlemmers oppfatning kreve at det finnes aktører i utvinningstillatelsene som har incentiver og styrke til å representere det nødvendige mangfoldet og motvekt til det sammenslåtte StatoilHydro som dominerende operatør.

Disse medlemmer vil vise til at Petoro AS har fått som oppgave å forvalte statens eierandeler gjennom SDØE og optimalisere utnyttelsen av ressursene. Disse medlemmer mener det er nødvendig å styrke Petoro AS for å kunne gjøre selvstendige analyser, etablere alternative forslag, kvalitetssikre operatørens arbeid, og gjøre eget arbeid knyttet til utvalgte strategiske problemstillinger. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i St.prp. nr. 69 (2006-

2007) har foreslått å fjerne taket på antall stillinger i Petoro. Disse medlemmer er enige i dette. I tillegg mener disse medlemmer det er nødvendig å gi Petoro AS økte ressurser for å kunne øke bemanningen og gjøre mer arbeid selv, spesielt på det tekniske og kommersielle området. Disse medlemmer mener det er behov for å gi Petoro AS større fleksibilitet for å møte utfordringene. På denne bakgrunn forutsetter disse medlemmer at Regjeringen i statsbudsjettet for 2008 gjennomgår budsjetstyringen av Petoro AS og vurderer hvorvidt selskapets drift kan finansieres over SDØEs regnskap, kan få nettobudsjettering, eller på andre måter få større fleksibilitet.

Komiteen mener sammenslåingen også vil ha konsekvenser for SFTs myndighetsrolle. Det sammenslåtte selskapet blir en stor aktør på norsk sokkel. Konkurransen mellom de tradisjonelt to store nasjonale aktørene Statoil og Hydro, som tidligere har gitt gode resultater blant annet innen miljøområdet, vil forsvinne. Komiteen er bekymret for at dette kan bremse fortsatte forbedringer innenfor miljøområdet. For å motvirke dette, mener komiteen det er viktig at SFT selv har tilstrekkelig kapasitet til å være en pådriver for utvikling av ny og bedre teknologi og løsninger, følger med på utviklingen av nye miljøteknologier, samt påser at slik teknologi blir tatt i bruk for å redusere utslippene til sjø og luft. Komiteen mener SFT i større grad enn i dag må ha direkte dialog med blant annet leverandører og forskningsmiljøer og gjennomføre egne studier og utredninger. Komiteen mener det derfor må vurderes å styrke SFT i fremtiden.

Komiteen mener at det sammenslåtte selskapet bør defineres som et energiselskap.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at selskapet skal ha fornybare energikilder og CO₂-håndtering som forretningsområder. Selskapet bør også ha forskning og utvikling innen fornybare energikilder, hydrogen, biodrivstoff og ny energiteknologi som strategiske satsingsområder.

Flertallet mener vi må ta på alvor de store klima- og miljøutfordringene vi står overfor, og allerede i dag starte på den omstillingen av samfunn og næringsliv som er nødvendig for å redusere utslippene. Flertallet har merket seg at det sammenslåtte selskapet er definert som et olje- og gasselskap i St.prp. nr. 60 (2006-2007).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at det sammenslåtte selskapet har gitt sine ansatte generøse overgangspakker for å få en ny og veldrevet organisasjon på plass. Disse medlemmer har særlig merket seg bruken av slutt-pakker overfor eldre arbeidstakere. Disse medlemmer er kritisk til en slik innretning og vitner om en dårlig seniorpolitikk som går på tvers av ønsket om å få arbeidstakere til å stå lengre i arbeidslivet. Disse medlemmer vil peke på det uheldige signal det er at det er statlige selskap som gir slike ordninger. Disse

medlemmer er redd for den smitteeffekt dette kan få for andre næringer og andre selskap. Disse medlemmer mener staten skal fremføre kritikk av en slik seniorpolitikk på generalforsamlingen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at Statoil nylig gikk til innkjøp av store ressurser innen oljesand i Canada. Utvinning av denne typen ressurser er forbundet med stort energiforbruk og høye utslipp av klimagasser, og har derfor møtt reaksjoner fra blant annet miljøbevegelsen. Disse medlemmer mener dette er et eksempel på at selskapet har et forbedringspotensial innen miljø- og samfunnsansvar. Selskapet kommer etter sammenslåingen til å bli en betydelig aktør i den internasjonale energisektoren, og med mulighet for å påvirke utviklingen. Disse medlemmer forventer at det nye selskapet kombinerer sunn forretningsdrift med økt miljø- og samfunnsansvar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener statens eierskap i rest-Hydro må være i tråd med det som er skissert i St.meld. nr. 13 (2006-2007) Et aktivt og langsiktig eierskap. Målsettingene for statens eierskap som er skissert i denne meldingen, må etter flertallets mening ligge fast. Hydro har etter flertallets mening et sterkt grunnlag for å videreutvikle sin virksomhet som ett fokusert aluminiums- og kraftselskap. Flertallet forutsetter at Hydros virksomhet videreutvikles i Norge, også innen videreforedling, og at kompetansemiljøet som Hydro har opparbeidet, ivaretas. Flertallet ønsker en solid norsk forankring for det videreførte selskapet for å sikre industriell kompetanse, videreforedling, arbeidsplasser og forvaltning av naturressurser, slik det også beskrives i eierskapsmeldingen. Det er etter flertallets mening avgjørende å opprettholde hovedkontorfunksjoner og forsknings- og utviklingsoppgaver i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Norsk Hydro ASA har lange tradisjoner som forvalter av norske naturressurser og viktig industrivirksomhet i landet vårt. Selskapet har gitt viktige bidrag til forskning og utvikling og har vært en stor eksportbedrift. I dag er Norsk Hydro ASA et ledende energi- og aluminiumsselskap.

Disse medlemmer mener at det er viktig å opprettholde hovedkontorfunksjoner og forsknings- og utviklingsoppgaver i Norge.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen vil opprettholde dagens statlige eierandel i Norsk Hydro ASA.

Komiteen viser til at StatoilHydro ifølge likestillingsloven har aktivitetsplikt. Komiteen forutsetter at det nye selskapet aktivt rekrutterer kvinner og trekker disse inn i selskapets planer for lederutvikling spesielt og i oljeindustrien generelt.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget finner det sterkt kritikkverdig at Regjeringen ikke informerte Stortinget om Konkurransetilsynets behandling av Statoil/Hydro-saken.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen bruke petroleumsloven til å stille krav i forbindelse med fusjonen, som medfører at den sterke markedsposisjonen det samlede selskapet StatoilHydro vil få på sokkelen gjennom 80 pst. operatørskap for produserende felt, reduseres. Regjeringen bes også stille krav om at det samlede selskapets markedsposisjon for felt under utbygging eller i sen planleggingsfase, samt letelisenser, reduseres.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen sørge for at de mest aktive nummer to-selskapene må få større tildeling av leteareal.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det statlige forvaltningsselskapet Petoro styrkes og kan finansiere sin aktivitet over SDØE-regnskapet innenfor nærmere gitte rammer, og slik får større ressurser til å følge opp sine andeler i de store feltene. Regjeringen bes tilsvarende om å styrke Oljedirektoratet.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen stille krav om at StatoilHydro medvirker til at de nye operatørene får en tilstrekkelig eierandel ved at det også overdras passende eierandeler i felt og lisenser innen en fastsatt tidsfrist.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen utøve sitt eierskap slik at det fremmer konkurranse og mangfold både på norsk sokkel og i det norske samfunnet som helhet.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen sørge for at ved fremtidig konsesjonstildeling skal det ved like kvalifikasjoner legges særlig vekt på spredning av operatøransvar.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen i vårsesjonen 2008 legge frem en stortingsmelding om hvordan fusjonen er gjennomført.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen fremme en stortingsmelding om petroleumpolitikken.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en sak med en evaluering av situasjonen innen leverandørindustrien og petroleumsforskning i statsbudsjettet for 2009.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumsaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen åpne mer attraktive områder for leteboring, slik at man stimulerer flere selskaper til å konkurrere om letearealer på norsk sokkel.

Forslag fra Høyre:

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen redusere det statlige eierskapet i StatoilHydro til en eierandel på 51 pst.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til på generalforsamlingen i Norsk Hydro ASA å stemme for styrets forslag om utskillelse av petroleumsvirksomheten som ledd i sammenslåing av Norsk Hydro ASAs petroleumsvirksomhet med Statoil ASA på i hovedsak de vilkår som det er redegjort for i St.prp. nr. 60 (2006-2007).

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet får fullmakt til på generalforsamlingen i Statoil ASA å stemme for styrets forslag om sammenslåing av Statoil ASA og Norsk Hydro ASAs petroleumsvirksomhet på i hovedsak de vilkår som det er redegjort for i St.prp. nr. 60 (2006-2007).

III

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan kjøpe aksjer i det sammenslåtte selskapet slik at statens eierandel over tid økes til 67 pst.

IV

Olje- og energidepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre kjøp av aksjer i det sammenslåtte selskapet uten bevilgning under kap. 1811 StatoilHydro ASA, post 96 Aksjekjøp, i bevilgningsregnskapet for 2007.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. juni 2007

Gunnar Kvassheim
leder

Tore Nordtun
ordfører